

Aanpak celgetal loont

Daling levert per lactatie 205 kg melk extra op

Uiergezondheid is en blijft een voornaam aandachtspunt in het beheersen van de kosten op een melkveebedrijf. Het loopt goed, maar het kan nog beter, stelden de sprekers op het symposium van Pfizer. Ruud Huirne: 'Uiergezondheid is belangrijk bij de "finetuning" van het bedrijf.'

Ongeveer twee procent van de gecontroleerde melkleveringen voldoet niet aan de celgetalnorm van 400.000 cellen per ml melk. Voor Nederland zijn dat 12.000 melkleveringen per jaar', sprak Henk Markerink, senior-supportmanager rund en uiergezondheid bij Pfizer, tijdens zijn inleiding op het symposium over uiergezondheid in Nijkerk. 'Op tachtig procent van de bedrijven kan de uiergezondheid verbeteren.' Markerink verwees naar de resultaten van het project 'Practici en Pfizer samen de boer op', geregisseerd door zijn collega Mariëlle van Erp. 'Het koecelgetal terugdringen van 200.000 cellen naar 100.000 cellen per milliliter melk levert elke dag 0,5 kilogram meer melk op per koe.'

Beter scoren op uiergezondheid levert ook meer arbeidsplezier. Markerink verwees naar een - door Pfizer opgezette - enquête. 'Dat gelazer in de melkput is voor de melkveehouder het lastigste bij uierontsteking. De bedrijven worden groter en die extra arbeid past hen niet.'

Melk weggooien

Bij melkveebedrijven op grotere schaal in combinatie met een lager inkomen kan uiergezondheid het verschil maken, stelde Ruud Huirne, directeur-generaal van de Animal Sciences Group Wageningen UR. 'Een persoon melkt straks meer koeien. Dat betekent ook meer

problemen met uiergezondheid.'

Afhankelijk van de ernst van de mastitisgevallen kunnen de kosten flink oplopen. Voor klinische gevallen haalde Huirne cijfers aan van 170 tot 280 euro kosten per koe per jaar, voor subklinische gevallen verwees hij naar 15 tot 30 euro per koe en per jaar. 'Bij 100 melkkoeien kan dat het verschil maken. Uiergezondheid is een belangrijk onderdeel in de "finetuning" van een bedrijf.'

Ook Twan de Bie, werkzaam als bedrijfsadviseur bij Accon, sprak over kostprijsbeheersing. 'De directe kosten voor diergezondheidszorg variëren tussen de 1,65 euro tot 0,65 euro per 100 kilogram melk. Bij gemiddeld acht ton melk per bedrijf zijn dat grote verschillen.'

De Bie verwees nog naar verborgen kosten, zoals vervroegde afvoer, extra jongveeopfok, productieverlies en arbeidskosten. 'Problemen met uiergezondheid kosten arbeidsvreugde en vrije tijd. De arbeidsefficiëntie kan nog verbeteren en er kan meer tijd besteed worden aan zaken die de extra aandacht kunnen gebruiken.'

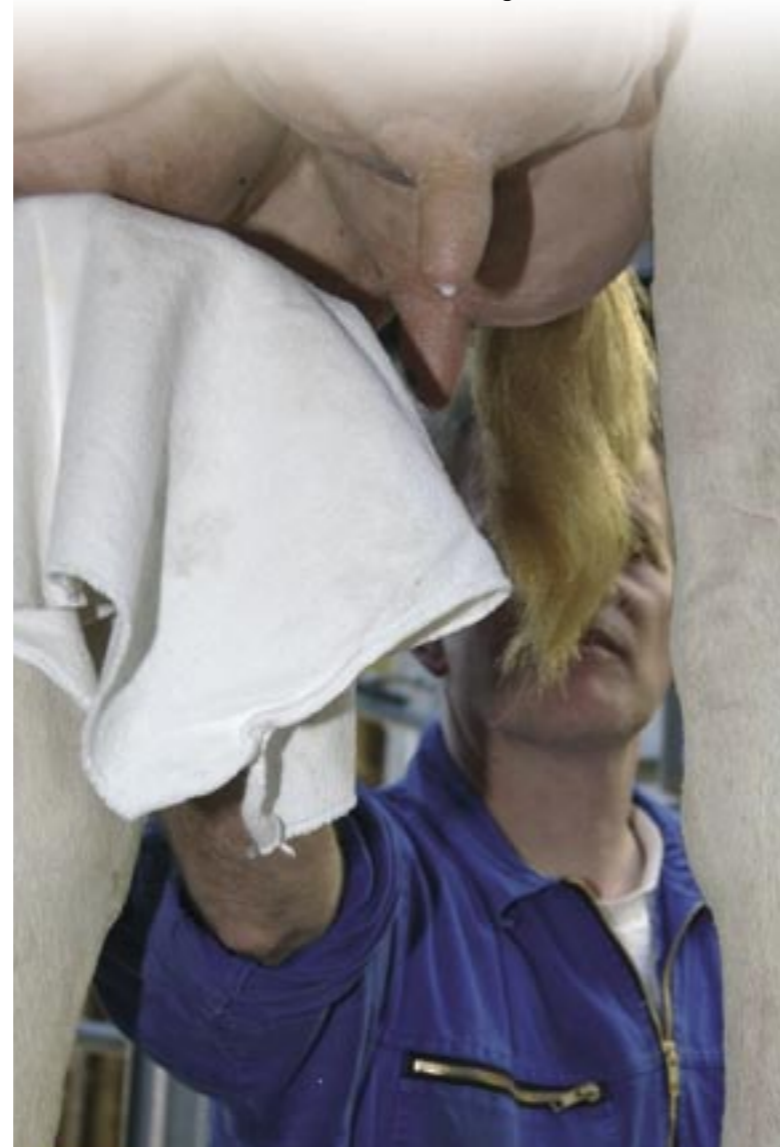
Met zijn landelijke berekening probeerde De Bie zijn betoog kracht bij te zetten. 'Vanwege mastitis gooien we in Nederland met z'n allen ruim 60 miljoen kg melk weg. Stel dat we landelijk het celgetal van 220 naar 120 terugbrengen, dan levert dat 210 miljoen kg melk

extra op. Dan kunnen we 25.000 melkkoeien minder melken. Dat is 675.000 kuub mest minder mestprobleem.'

400 euro winst

De presentatie van het project 'Practici en Pfizer samen de

boer op' door Mariëlle van Erp, assistent-projectmanager, leverde nog hardere cijfers op. Het project sloot eind december 2005 af en volgde gedurende 14 maanden 203 melkveebedrijven en 54 dierenartspraktijken bij een gestructureerde aanpak van de uiergezondheid (zie ook Veeteelt november 1 2005). De norm voor een gezonde uier werd daarbij scherp gesteld op 100.000 cellen per ml. 'Gemiddeld over alle deelnemers zagen we een stijging van de melkproductie met 205 kilogram in 305 da-

gen', concludeerde Van Erp. 'Het aantal klinische mastitisgevallen daalde gemiddeld met 1,5 koegeval. Dat leverde 400 euro extra op.'

De consequente opvolging van attentiekoeien en de strengere celgetalnorm leverden hogere slagingspercentages bij behandeling, een algemene daling van het tankcelgetal en een teruggang van het percentage attenties in vergelijking met de controlegroep. Vroegtijdige signalering van nieuwe attenties bracht volgens Van Erp het meeste resultaat. 'Bewust actie ondernemen levert een verschil van 35.000 cellen per milliliter melk. Dat is de meest effectieve maatregel in de aanpak van de uiergezondheid op het bedrijf.'

Smaakverschil

Ook voor de markt en de melkafzet blijven lage celgetallen belangrijk. 'Melk heeft een zuiver imago en dat moeten we zo houden', stelde Ruud Huirne. 'De consument staat steeds kritischer tegenover voedselkwaliteit, voedselveiligheid en dierwelzijn. Dat moet een stimulans zijn voor innovatie.'

Steff Biesterveld, hoofd kwaliteitszaken boerderijmelk Campina, plaatste goede celgetalcijfers in de context van het verwerkingsproces. 'Melk met een hoog celgetal kan leiden tot daling van de houdbaarheid of levert smaakverschillen in de kaas. In een land waar elk jaar 11 miljard liter melk verwerkt wordt, heb je door de spreiding die problemen niet. Technisch gezien hebben we een celgetal waar de rest van de wereld een puntje aan kan zuigen.' Biesterveld viel collega-spreker Ruud Huirne bij. 'Kwaliteit is meer dan technische cijfers. Het draait ook om dierwelzijn en diergezondheid.'

Annelies Debergh

Koeienbloempjes

Midas Dekkers, bioloog en columnist:

'Koeien mogen niet eens zelf sterven. Koeien worden geslacht. Dat is hun lot. Het lijkt wel of ze zich hierbij hebben neergelegd. Wanhopig word je als je ziet met welk een gelatenheid ze zelf naar de slachtbank sjokken, als naar een feestje waar ze niet zo'n zin in hebben.' (VT)

Heleen Heeringa, boerin te Ee:

'De Heeringa's fokten 125 jaar met hetzelfde roodbonte vee. Dat vergeet je niet snel weer. Die beesten hoorden gewoon bij ons. Het zal na de MKZ jaren duren, maar wij willen weer een roodbontbedrijf hebben.' (LC)

Marijke Helwegen, ambassadrice cosmetische chirurgie:

'Hoe ik mij ontspan? Wandelen in de natuur en werken op een boerderij. Koeien melken vind ik prettig.' (HP)

Auke Landman, melkveehouder te Oosthem:

'Himster Grandprix vererft plezierige dochters dankzij hun uniforme beste uiers en rustige karakter. Minder bekend, maar ook positief, is de gunstige ureumvererving.' (Kv)

Piet Grin, melkveehouder te Biddinghuizen:

'Ik vind dat de vitaliteit van de koeien niet minder wordt. We hebben zelf drie koeien van 15 jaar in de stal lopen. Misschien lijkt het wel zo dat de vitaliteit minder is, want we doen de koeien steeds eerder weg. We

eisen ook steeds meer: we willen een zo hoog mogelijke productie met zo min mogelijk kosten. Ik ben ervan overtuigd dat hoogproductieve koeien het best functioneren omdat ze het fitst zijn.' (Vp)

Jan Terlouw, voormalig politicus:

'Mijn zeven koeien staan mij na. Een koe is zo aardig. Een koe is nieuwsgierig, persoonlijk, heeft een karakter, is heel vreedzaam.' (VM)

Jan de Boer, melkveehouder te Drachtstercompagnie:

'Een koe in het land is een "happy" koe. Dat zie je. Een mens wil met mooi weer ook naar buiten en diegene die veel buiten is, is meestal ook minder bevattelijk voor griepjes.' (Vp)

Evert Kremer, melkveehouder te Stegeren:

'Wij streven naar duurzaamheid in de veestapel. Je moet koeien de tijd geven om een hoge productie te halen. Niet te snel vervangen, want een oude koe geeft altijd meer dan een vaars.' (Ab)

Theun Vellinga, graslandonderzoeker ASG:

'Als het gras erg kort is, krijgen hoogproductieve koeien moeite met het opnemen van voldoende kilo's per dag. De hapgrootte is dan te klein. Vergelijk het met een wielrenner die je zijn enorm bord vol met eten leeg laat maken met behulp van een theelepeltje.' (NO)

Hans Dekker, melkveehouder te Aadorp:

'Als alle dieren gezond zijn, is 150 koeien houden geen probleem.

Maar van zieke koeien word je zelf ook ziek.' (Pb)

Frits van der Schans, rundveespecialist CLM:

'Als melkveehouders minder klauwproblemen willen hebben, moeten ze goed kijken naar het kavelpad. De boer moet zich eigenlijk constant afvragen: hoe krijg ik mijn koeien onbeschadigd van de wei naar de stal en andersom.' (Vp)

Marianne Thieme, directeur Wakker Dier:

'Wij vermenschlijken het dier niet. We proberen door de ogen van het dier te kijken, als intelligente wezens.' (LC)

Adrie Spelt, melkveehouder te Ransdorp:

'Begrijp me goed: de koeien nemen natuurlijk een heel belangrijke plaats in, maar ik wil sociaal ook nog wel wat. Er is in het leven meer dan melken.' (Bo)

Theun Vellinga:

'Ik sluit me aan bij de opmerking van een collega die zei dat je een grashoogtemeter beter in de wc kunt monteren om hem te gebruiken als closetrolhouder.' (NO)

Walter Liebrechts, importeur sperma:

'Elk ras heeft zijn voordelen. En de nadelen krijg je er gratis bij. Vaak wordt daar te weinig bij stilgestaan.' (Kv)

Marijke Helwegen:

'Ik huil zelden, maar toen de gekkekieziekte uitbrak en ik die beelden op televisie zag, huilde ik van binnen.' (HP)

Bronnen: Vara TV Magazine (VT), Leeuwarder Courant (LC), HP/De Tijd (HP), Koevisie (Kv), Veldpost (Vp), Volkskrant Magazine (VM), Agribusiness (Ab), Nieuwe Oogst (NO), Praktijkbrief Excenel (Pb), Boerderij (Bo)